

Чернець Василь Гнатович,
ректор Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв,
доктор філософії, професор,
лауреат Державної премії України
в галузі науки і техніки

СЛОВО ПРО ЮВІЛЯРА

Виповнюється 70 років Литвину Сергію Харитоновичу – полковнику, відомому воєнному історичу, завідувачеві кафедри гуманітарних дисциплін Академії, доктору історичних наук, професорові, академіку Національної академії наук вищої освіти України.

Правду кажучи, говорити про Сергія Литвина мені непросто й відповідально, бо він, як і я, з Волині. Значить, писати треба чесно, з повагою до нього і наших рідних земляків. Литвинів у наших краях багато. Бо понад три століття панувала тут Литва. По ньому видно, що він з Литваків – високий, кремезний, взагалі лицарської статури. А ще він дитя весінньої любові, бо мій брат теж народився на початку січня, і, пам'ятаю, батьки жартували, що навесні, коли так усе розквітло, захотілося сина...

Жити на Волині завжди було складно. Пісок, болота, ліси... Бідність. Але люди тут росли щирі, мозолі мали з дитинства, природний відбір був жорстким, часто в сім'ї народжували десять-дванадцять дітей, а залишалося жити двоє-четверо...

Тож життєвий шлях волинянина Сергія Харитоновича теж був непростим, та завдяки нестримному прагненню пізнавати нове, вирішувати насамперед не особистісні проблеми, а громадські – різноплановим, насиченим знаковими подіями.

Починав у робітничому колективі шахтарів Кривбасу, пізніше – строкова військова служба, військове училище, служба офіцером від лейтенанта до полковника, військова академія, науково-педагогічна робота, захист кандидатської дисертації. Подальша професійна діяльність проходила у військових навчальних закладах. Пріоритетним науковим напрямом обрав дослідження постаті Симона Петлюри та, успішно захистивши докторську дисертацію, став найавторитетнішим петлюрознавцем, якого визнають як вітчизняні, так і зарубіжні історики. Видав кілька монографій про цю непересічну особистість української історії.

Проходив службу в Національній академії оборони України на посаді начальника кафедри історії війн і воєнного мистецтва, що визначило зацікавленість воєнною історією. Багато років досліджує важливі воєнно-історичні проблеми, ініціював створення спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій з воєнної історії в Національній академії оборони України й очолював цю раду, докладав зусиль до створення науково-дослідної інституції для відродження та популяризації воєнно-історичної науки. З цією метою разом з однодумцями створив Всеукраїнську громадську організацію «Український інститут воєнної історії», є заступником голови правління цієї інституції.

Після звільнення з військової служби доля привела Сергія Харитоновича на Лаврську землю до Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв – тож саме тут його

найважливіша Академія. Перефразувавши відомого письменника, я часто кажу друзям: «Життя дається один раз – і прожити його треба в Лаврі».

Працюючи в новій для себе сфері культури й мистецтв професором кафедри документознавства та управління соціальними комунікаціями, а згодом завідувачем кафедри суспільних наук, проявив свої організаторські здібності в керівництві кафедрою, у зміцненні її наукового потенціалу. Потім обіймав посаду проректора з наукової роботи і міжнародних зв'язків.

За ініціативи С. Х. Литвина проведено ліцензування аспірантур з основних спеціальностей Академії, організовано роботу спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій з теорії та історії культури за напрямками – культурологія, мистецтвознавство й історія.

Сергій Харитонович є науковим керівником низки молодих учених. Має чотирьох захищених кандидатів наук і трьох докторів наук. Багато уваги приділяє випуску фахових журналів. Є головним редактором наукового часопису «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія», що є лідером серед видань бібліотекознавчого та документознавчого профілю.

Виявляв небайдужість до суспільно-політичних подій, був занурений у національно-демократичний рух у вирі кримських подій 1992–1997 року під час служби в Криму, є членом Спілки офіцерів України. Заснував і вже 18 років видає на громадських засадах науково-популярний журнал «Воєнна історія». На його сторінках висвітлює події воєнної історії, повертає із забуття визначні постаті українських військових діячів, аналізує воєнні події сучасності, що має неocenенне значення для патріотичного виховання молодого покоління українців.

Брав активну участь у Помаранчевій революції 2004–2005 років і Революції Гідності у 2013–2014 роках. Першим, ще у квітні 2014 року, зібрав та опублікував у журналі «Воєнна історія» короткі біографії загиблих протестувальників Небесної сотні. Як полковник, він залишається людиною військовою, і його глибоко турбують проблеми оборони країни, питання патріотичного виховання українських воїнів, яким він присвячує випуски журналу «Воєнна історія» та на вирішення яких спрямовує свою роботу в громадських патріотичних організаціях.

С. Х. Литвин продовжує працювати на відповідальній науково-педагогічній ділянці, очолює загальноакадемічну кафедру гуманітарних дисциплін, викладає історію української державності та культури студентам Академії, а також аспірантам, передаючи їм досвід науково-дослідницької діяльності. Є членом спеціалізованої вченої ради Академії зі спеціальності – теорія та історія культури, є бажаним учасником наукових конференцій, конгресів, симпозіумів, круглих столів, плідно продовжує дослідницьку роботу, активно публікує наукові праці як з воєнної історії, так і з проблем культури і мистецтв. Його особисті людські якості викликають повагу колег, студентів, аспірантів і кожного, хто з ним спілкується та працює.

Сергій Харитонович у свої 70-т залишається справжнім полковником. Пам'ятаю, коли він після звільнення з військової служби прийшов до нас в Академію і вперше одягнув військову форму з численними нагородами – як тоді заіскрилися очі в наших жінок... Але ж у своєму кабінеті він, мабуть, єдиний із нас, чоловіків, повісив велике фото дуже красивої жінки з теплою посмішкою – своєї дружини Марії Матіос. Бо Марія – Велика Українка. Думаю, нині вона цілком заслужено перебуває в першій трійці українських письменників. Чого тільки вартує остання робота – роман-панорама «Букова земля» на 927 сторінках, написаних серцем. Марія разом із Сергієм була учасницею Євромайдану, який вона описала з болем, щиро і правдиво.

Згодом це подружжя одним із перших поїхало на Схід, на передній край, під залпи «Градів»... Неодноразово перебувало з волонтерськими місіями у військових частинах, що беруть участь у бойових діях на Сході України.

На їхню сім'ю теж випало немало випробувань... Як-то кажуть, Всевишній посилав труднощі найсильнішим. А ще кажуть, тому, кого любить. Мабуть, що так. Спасибі, друже, що витримали.

Нехай Господь дасть Вам сили та натхнення ще довго й плідно працювати на науковій, освітянській і культурній ниві, множити нові творчі досягнення.

Живіть довго, високоповажний Сергію Харитоновичу, у святій Лаврі і во благо рідної України!

З ювілеєм Вас, дорогий земляче!

Дубровіна Любов Андріївна,
доктор історичних наук, професор,
член-кореспондент НАН України,
генеральний директор Національної бібліотеки України
імені В. І. Вернадського

ЗАВЖДИ У ТВОРЧОМУ ПОШУКУ

Сергій Харитонович Литвин є творчою особистістю, авторитетним ученим, який багато років наполегливо й успішно працює в українській науці, освіті, культурі, створюючи тим самим гуманітарне середовище, що формує сьогодні засади науки, культури держави й духовну складову суспільства.

Багато років ми маємо дружні наукові стосунки, плідно співпрацюємо у сфері науки та культури. Знайомство із Сергієм Харитоновичем відбулося ще 2000 року в Інституті української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського НАН України, де він у спеціалізованій вченій раді цього Інституту успішно захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук на тему: «Симон Петлюра у національно-визвольній боротьбі українського народу 1917–1926 рр.: історіографічний та джерелознавчий аспекти» зі спеціальності 07.00.06 – історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні

дисципліни. Упродовж цього часу ми підтримували тісні наукові зв'язки, спілкувалися на конференціях і нарадах.

Сергій Харитонович належить до тих фахівців, які постійно розвиваються та розширюють свій професійний рівень. Він має значні наукові здобутки, що свідчать про високий статус ученого. Його численні праці: монографії, посібники та публікації у вітчизняних наукових виданнях – ґрунтовні та мають високий професійний рівень. Уже багато років Сергій Харитонович пов'язав своє життя із постаттю Симона Петлюри. У наукових виданнях опублікував близько сотні статей, що стали значним внеском у «петлюріану». Результати праці вченого знайшли широке професійне визнання. Дослідник і дотепер продовжує вивчати постать Симона Петлюри, розширює та вдосконалює свої напрацювання про роль цієї особистості в історії України, вважаючи Петлюру найвідданішим українським державником і визначним діячем Української революції 1917–1921 років. Так, 2018 року побачила світ нова книга С. Х. Литвина «Симон Петлюра у боротьбі за самостійну Україну», що викликала неабиякий читацький інтерес та отримала схвальні відгуки в науковій спільноті.